

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 3 och 4 a § i lagen om proposition statens långivning samt statsborgen och statsgaranti

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det till lagen om statens långivning samt statsborgen och statsgaranti fogas en bestämmelse enligt vilken bolag med statlig majoritet eller statens intressebolag för att stärka bolagets finansiella ställning kan beviljas lån utan en för låntagaren bindande förfallodag, om detta särskilt tillåts i budgeten. Ändringen gör det möjligt att tillämpa vissa nya lånearrangemang i ägarstyrningen av bolag med statlig majoritet och av statens intressebolag. Ändringen behövs bland annat för att man ska kunna förbereda sig på sådana ekonomiska svårigheter som covid-19-epidemin medför.

Propositionen hänför sig till den fjärde tilläggsbudgetpropositionen för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 juli 2020 eller så snart som möjligt efter det att den har antagits.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Beredning	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget	3
2.1 Lagstiftningen om statens långivning	3
2.2 Bedömning av nuläget	4
3 Målsättning	4
4 Förslagen och deras konsekvenser	4
5 Remissvar	4
6 Specialmotivering	5
7 Ikraftträdande	5
8 Förhållande till budgetpropositionen	6
9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	6
LAGFÖRSLAG	7
Lag om ändring av 3 och 4 a § i lagen om statens långivning samt statsborgen och statsgaranti	7
BILAGA	8
PARALLELLTEXT	8
Lag om ändring av 3 och 4 a § i lagen om statens långivning samt statsborgen och statsgaranti	8

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Coronavirusepidemin har betydande konsekvenser för ekonomin i Finland och i hela världen. Enligt finansministeriets ekonomiska översikt från den 20 april 2020 (finansministeriets publikationer – 2020:31) beräknas Finlands bruttonationalprodukt minska med 5,5 % under det innevarande året, ponerat att de begränsningar som gäller rörligheten och affärsverksamheten i Finland och i Finlands viktigaste handelspartnerländer varar i tre månader. Enligt Europeiska kommissionens prognos av den 6 maj 2020 minskar Europeiska unionens bruttonationalprodukt med 7,4 % år 2020 (euroområdet 7,7 %) och Finlands med 6,3 %.

Staten har strävat efter att lindra de ekonomiska svårigheter som coronavirusepidemin orsakar företagen genom olika tillfälliga bidrag, lån, borgen, förlängda betalningstider och lättnader i skatte- och socialförsäkringsavgifter. Syftet med stödåtgärderna är att förbättra företagens verksamhetsförutsättningar och minska de långvariga effekterna på tillväxt och sysselsättning av den recession som pandemin utlöser.

Coronavirusepidemin medför ekonomiska svårigheter också för bolag med statlig majoritet och för statens intressebolag. Ur den statliga ägarens synpunkt är det viktigt att ägarstyrningen av bolag med statlig majoritet och av statens intressebolag har tillgång till behövliga medel, såsom möjlighet att inom ramen för EU:s regler för statligt stöd bevilja lån på sådana lånevillkor som är ändamålsenliga i respektive situation. Detta har inte till alla delar stöd i gällande lagstiftning. Det här minskar de möjligheter till olika lånearrangemang som står statens ägarstyrning till buds.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid finansministeriet. Finansministeriet har bett ministerierna, Statskontoret och Statens revisionsverk yttra sig om utkastet till proposition under tiden mellan den 14 och 22 maj 2020.

Propositionen har behandlats i statsrådets finansutskott den 4 juni 2020.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Lagstiftningen om statens långivning

Lagen om statens långivning samt statsborgen och statsgaranti (449/1988, nedan kallad *lån lagen*) är en allmän lag om statens lån, borgen och garantier. När det gäller statens långivning innehåller lagen bestämmelser om bland annat lånevillkor, säkerheter och dröjsmålsränta samt om betalningsuppskov och betalningsbefrielse.

Enligt 1 § (986/2001) i lånelagen tillämpas lagen på lån som beviljas av anslag som anvisats i statsbudgeten. Enligt 3 § 1 mom. fattas beslut om räntor, lånetid och övriga villkor av den myndighet som beviljar lånet inom de gränser som fastställts i statsbudgeten. Den myndighet som sköter lånet fattar dock beslut om lånevillkoren i anslutning till skötseln av lånet.

Enligt 3 § 2 mom. kan lån mot skuldebrev beviljas endast på viss tid samt för återbetalning genom amorteringar. För lån som givits på fem år eller på kortare tid kan bestämmas att det i sin helhet ska återbetalas på en gång.

Enligt 4 § kan lån beviljas endast mot betryggande säkerhet, om inte något annat föreskrivs i lag eller riksdagen när anslag anvisas har beslutat något annat. Lån till kommuner och kommunalförbund [samkommuner] beviljas utan att säkerhet krävs.

Enligt 4 a § (986/2001) kan lån beviljas som ett kapitallån enligt lagen om aktiebolag endast om detta särskilt tillåts i budgeten.

Bestämmelser om statens lån ingår förutom i lånelagen även i speciallagstiftningen.

2.2 Bedömning av nuläget

På statens långivning till bolag med statlig majoritet och till statens intressebolag tillämpas lånelagen som allmän lag. Villkoret i 3 § 2 mom. i lånelagen om att lånet ska vara på viss tid och återbetalas genom amorteringar gör det för närvarande inte möjligt för statens ägarstyrning att tillämpa alla behövliga lånearrangemang. Lån till bolag med statlig majoritet eller till statens intressebolag kan till exempel inte beviljas som så kallat hybridlån eller som ett sådant kapitallån som låntagaren har rätt, men inte skyldighet, att betala tillbaka på förfallodagen. I praktiken kan det dock i enskilda fall vara ändamålsenligt också med ett sådant lån, om möjligheten att inte betala tillbaka lånet beaktas på ett ändamålsenligt sätt i lånevillkorshelheten, framför allt i låneräntan.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att säkerställa att staten som ägare har möjlighet att bevilja ett bolag med statlig majoritet eller ett statligt intressebolag lån på sådana villkor som i respektive fall är ekonomiskt ändamålsenliga.

4 Förslagen och deras konsekvenser

Enligt förslaget fogas det till lånelagen en bestämmelse enligt vilken lån till bolag med statlig majoritet eller till statens intressebolag för att stärka bolagets finansiella ställning kan beviljas utan en för låntagaren bindande förfallodag, om detta särskilt är tillåtet i budgeten. Ändringen gör det bland annat möjligt att bevilja kapitallån enligt aktiebolagslagen utan bindande förfallodag och att bevilja så kallade hybridlån.

Förslaget i sig har inga direkta ekonomiska eller administrativa konsekvenser. Propositionens ekonomiska konsekvenser beror på villkoren för respektive beviljat lån, särskilt på lånets räntevillkor.

5 Remissvar

Yttranden, eller meddelanden om att det inte finns något att yttra, lämnades av finansministeriet, försvarsministeriet, inrikesministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, miljöministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, statsrådets kansli, utrikesministeriet, statens revisionsverk och statskontoret. I yttrandena fick propositionen antingen understöd eller så fanns det inget att kommentera, fränsett några förslag till kompletteringar av motiveringarna. Propositionen har inte ändrats på grund av yttrandena.

6 Specialmotivering

3 §. Lånevillkor. Det föreslås att ett nytt 3 mom. fogas till paragrafen enligt vilket lån till bolag med statlig majoritet eller till statens intressebolag som avses i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning (1368/2007, nedan kallad *ägarstyrningslagen*) för att stärka bolagets finansiella ställning kan beviljas utan en för låntagaren bindande förfallodag, om detta särskilt är tillåtet i budgeten.

Med bolag med statlig majoritet avses enligt 2 § 3 mom. i ägarstyrningslagen ett aktiebolag där staten har majoriteten av det röstetal som samtliga aktier medför och med statens intressebolag ett aktiebolag där staten har minst tio och högst femtio procent av det röstetal som samtliga aktier medför. När ägarstyrningslagen tillämpas kan genom förordning av statsrådet till statens intressebolag förordnas också ett bolag där statens andel av röstetalet är under tio procent. En förutsättning är att statens aktieinnehav i bolaget anses betydande med beaktande av antingen ekonomiska faktorer eller sådana som sammanhänger med ägarstyrningen. Annan statlig långivning än till bolag med statlig majoritet eller till statens intressebolag, till exempel via Business Finland, omfattas inte av bestämmelsens tillämpningsområde.

En förutsättning för tillämpning av bestämmelsen är att det föreligger ett behov av att stärka den finansiella ställningen för ett bolag med statlig majoritet eller för ett statligt intressebolag. Den föreslagna bestämmelsen breddar de möjligheter till lånearrangemang staten som ägare har till sitt förfogande, både under coronavirusepidemin och annars. Stärkande av den finansiella ställningen för ett bolag med statlig majoritet eller för ett statligt intressebolag med ett lån utan bindande förfallodag innebär att lånet hör antingen till bolagets så kallade mellankapital (som juridiskt sett är främmande kapital) eller till bolagets eget kapital, om bolaget med stöd av 7 a kap. (1304/2004) i bokföringslagen (1336/1997) upprättar bokslut i enlighet med IFRS-standarderna. Till bestämmelsens tillämpningsområde hör enligt förslaget till exempel så kallade hybridlån, med vilka avses lån utan säkerhet som är svagare än andra skuldförbindelser och som inte har förfallodag. Hybridlånet hänförs enligt IFRS-standarderna under vissa yttre villkor till eget kapital. Utöver hybridlån kan bestämmelsens tillämpningsområde också omfatta annat lån, till exempel ett sådant kapitallån för vilket det inte har avtalats någon bindande förfallodag för återbetalning.

Ett sådant hybridlån eller annat lån som beviljas med stöd av denna bestämmelse kan vara utan säkerhet, om det i budgeten fattas ett sådant beslut med stöd av gällande 4 § i lånelagen. Bestämmelser om möjligheten att bevilja kapitallån (624/2006) enligt aktiebolagslagen finns dessutom i 4 a § i lånelagen. Enligt 12 kap. 1 § 1 mom. 3 punkten i aktiebolagslagen får ett bolag som tar upp kapitallån inte ställa säkerhet för kapitallån.

Den myndighet som beviljar lånet ska vid beviljandet beakta EU:s vid respektive tidpunkt gällande regler för statligt stöd.

Till följd av det föreslagna nya 3 mom. blir nuvarande 3 mom. i stället 4 mom.

4 a §. Kapitallån. Hänvisningen till 1978 års aktiebolagslag (734/1978) ändras tekniskt så att den gäller motsvarande bestämmelse i 2006 års aktiebolagslag (624/2006).

7 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen ska träda i kraft den 1 juli 2020 eller så snart som möjligt efter att den har antagits.

8 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till den fjärde tilläggsbudgetpropositionen för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 3 § i grundlagen (731/1999) beslutar riksdagen om statsfinanserna och enligt 83 § om statsbudgeten. Dessa bestämmelser uttrycker riksdagens finans- och budgetmakt.

Möjligheten att bevilja lån utan bindande förfallodag kan i viss mån anses vara ett exceptionellt lånearrangemang. Enligt förslaget kan ett sådant lån dock beviljas endast bolag med statlig majoritet eller statens intressebolag, och lånet ska behövas för att stärka bolagets finansiella ställning. En ytterligare förutsättning för beviljande av ett sådant lån är att riksdagen uttryckligen har godkänt möjligheten att använda anslag för detta ändamål. Genom dessa avgränsningar tryggs riksdagens finans- och budgetmakt.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 3 och 4 a § i lagen om statens långivning samt statsborgen och statsgaranti

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om statens långivning samt statsborgen och statsgaranti (449/1988) 4 a §, sådan
den lyder i lag 986/2001, och
fogas till 3 § ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom.,
som följer:

3 §

Lånevillkor

Lån till sådana bolag med statlig majoritet som avses i 2 § 3 mom. i lagen om statens bolags-
innehav och ägarstyrning (1368/2007) eller till statens intressebolag enligt 4 mom. i den para-
grafen kan för att stärka bolagets finansiella ställning beviljas utan en för låntagaren bindande
förfallodag, om detta särskilt tillåts i budgeten.

4 a §

Kapitallån

Ett statligt lån kan beviljas som ett kapitallån enligt 12 kap. 1 § i aktiebolagslagen (624/2006)
endast om detta särskilt tillåts i budgeten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 4 juni 2020

Statsminister

Sanna Marin

Finansminister Katri Kulmuni

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av 3 och 4 a § i lagen om statens långivning samt statsborgen och statsgaranti

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om statens långivning samt statsborgen och statsgaranti (449/1988) 4 a §, sådan
den lyder i lag 986/2001, och
fogas till 3 § ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom.,
som följer:

Gällande lydelse

3 §

Lånevillkor

Föreslagen lydelse

3 §

Lånevillkor

*Lån till sådana bolag med statlig majoritet
som avses i 2 § 3 mom. i lagen om statens
bolagsinnehav och ägarstyrning (1368/2007)
eller till statens intressebolag enligt 4 mom. i
den paragrafen kan för att stärka bolagets fi-
nansiella ställning beviljas utan en för lånta-
garen bindande förfallodag, om detta särskilt
tillåts i budgeten.*

4 a § (16.11.2001/986)

Kapitallån

Ett statligt lån kan beviljas som ett kapital-
lån enligt 5 kap. 1 § lagen om aktiebolag
(734/1978) endast om detta särskilt tillåts i
budgeten.

4 a §

Kapitallån

Ett statligt lån kan beviljas som ett kapital-
lån enligt 12 kap. 1 § i aktiebolagslagen
(624/2006) endast om detta särskilt tillåts i
budgeten.

Denna lag träder i kraft den 20 .
